

පටුන

සංක්ෂේපය	13
ඉවතලන මුහුණු ආවරණ අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීමේ සමාජයීය පසුබිම	14
1. දේශීය පසුබිම	14
2. දකුණු ආසියානු කලාපයේ රාජ්‍යයන් ආශ්‍රිත පසුබිම	15
3. ගෝලීය පසුබිම	16
ඉවතලන මුහුණු ආවරණ අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම හේතුවෙන් ඇතිවන පාරිසරික බලපෑම පිළිබඳ කෙටි විග්‍රහයක්	17
ද. ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිමය සහ රෙගුලාසිමය යාන්ත්‍රණය	19
1. නෛතික රාමුව	19
1.1. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 1978	19
1.2. 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනත	20
1.3. 1981 අංක 57 දරන වෙරළ සංරක්ෂණ පනත	22
1.4. 2008 අංක 35 දරන සමුද්‍ර දූෂණය වැළැක්වීමේ පනත	23
1.5. 1939 අංක 61 දරන නගර සභා ආඥාපනත	26
1.6. 1947 අංක 16 දරන මහනගර සභා ආඥාපනත	27
1.7. 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත	28
1.8. 1883 අංක 02 දරන දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය	29
1.9. 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහ පනත	30
2. ප්‍රතිපත්තීමය රාමුව	31
2.1. ජාතික පරිසර ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග 2003	31
2.2. ජාතික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය 2019	33
3. රෙගුලාසිමය රාමුව	34
3.1. ජලාස්ථික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම	34
3.2. ජාතික වර්ණක ජෛන ක්‍රමය	34
3.3. මුහුණු ආවරණ පැළෑටි, අත්වැසුම් සහ විෂබීජනරණය පිළිබඳ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාවරය	34
3.4. COVID 19 ආසාදන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ	35
3.5. COVID 19 ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් ස්වයං නිරෝධායනයට ලක් වූ නිවාස සහ ස්ථාන මගින් ජනනය වන සෑහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වන අතුරු මාර්ගෝපදේශ	35
3.6. COVID 19 වැළැක්වීම පිළිබඳ මහජනතාව සඳහා වන සාමාන්‍ය මාර්ගෝපදේශය	36
3.7. මුහුණු ආවරණ විධිමත්ව පරිසරයට බැහැර කිරීම සම්බන්ධ යෝජිත මාර්ගෝපදේශන මාලාව 36	
3.8. කොවිඩ් 19 වෛරස අපද්‍රව්‍ය පාලනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ	36
4. විශ්ලේෂණය	37

ආ. තෝරාගත් දකුණු ආසියානු කලාපීය රාජ්‍යයන් ආශ්‍රිත නීතිමය සහ රෙගුලාසිමය යාන්ත්‍රණයන්	38
I. ඉන්දියාව	39
1. පරිසරයට එල්ල වී ඇති බලපෑම	39
2. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා දැනට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග	40
3. මුහුණු ආවරණ ඇතුළු අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියානු නීති තත්වය	40
3.1. ඉන්දියානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව	40
3.2. පරිසර ආරක්ෂණ පනත, 1986	42
3.3. සෑම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ රීති, 2016	43
3.4. අන්තරායකර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ රෙගුලාසි, 2008	43
3.5. ජීව-සායනික අපද්‍රව්‍ය (කළමනාකරණය සහ හැසිරවීම) රීති, 2016	44
3.6. ජල (දූෂණය වැළැක්වීම සහ පාලනය) පනත, 1974	45
3.7. 2010 අංක 19 දරන හරිත විනිශ්චය සභා පනත	46
4. ජාතික ප්‍රතිපත්තින්	46
4.1. පරිසරය සහ සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ දැක්ම (Vision Statement on Environment and Health), 1999	46
5. විශ්ලේෂණය	46
II. බංග්ලාදේශය	48
1. මුහුණු ආවරණ ඇතුළු අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් බංග්ලාදේශ නීති තත්වය	49
1.1. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 1972	49
1.2. පරිසර සංරක්ෂණ පනත, 1995	50
1.3. සායනික අපද්‍රව්‍ය (කළමනාකරණය සහ පිරිසැකසුම්) රීති, 2008	51
1.4. COVID 19 වසංගතය හමුවේ රාජ්‍ය මුලපිරීම් සහ ප්‍රායෝගික ප්‍රතිචාරයන්	52
2. විශ්ලේෂණය	53
III. මාලදිවයින	54
1. පාරිසරික ව්‍යවස්ථාව	56
1.1. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 2008	56
1.2. 1993 අංක 04 දරන පරිසර ආරක්ෂණය සහ සංරක්ෂණය පිළිබඳ පනත	57
1.3. 2012 අංක 07 දරන මහජන සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ පනත	58
1.4. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ රෙගුලාසි අංක 2013/ R - 58	58
1.5. පාරිසරික වගකීම් පිළිබඳ රෙගුලාසි අංක 2011/ R - 09	59
2. ප්‍රතිපත්තින්	59
2.1. ජාතික සෑම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය, 2008	59
2.2. සෞඛ්‍යාරක්ෂණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය, 2016	60
2.3. උපායමාර්ගික ක්‍රියා සැලැස්ම (SAP) - 2019 - 2023	60

2.4. COVID 19 ආශ්‍රිත සෞඛ්‍යාරක්ෂණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ ක්‍රියාවලිය	60
2.5. සම්මත ක්‍රියාකාරී මූලධර්ම - මාර්තු, 2020	60
3. විශ්ලේෂණය	62
ඇ. අන්තර්ජාතික නීතිය රාමුව	63
1. දේශපිමා ආශ්‍රිත අන්තරායකර අපද්‍රව්‍ය පාලනය හා බැහැර කිරීම පිළිබඳ සම්මුතිය (BASEL සම්මුතිය)	64
2. 1982 එක්සත් ජාතීන්ගේ සාගර නීතිය පිළිබඳ සම්මුතිය (UNCLOS)	71
3. එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතිය (UNFCCC)	74
4. ස්ථීර කාබනික දූෂක පිළිබඳ ස්වෛරී සම්මුතිය	78
5. පැරිස් ගිවිසුම, 2015	83
6. විෂ සහිත හා අන්තරාදායක නිෂ්පාදන සහ අපද්‍රව්‍ය වලනය හා බැහැර කිරීම ආශ්‍රිත මානව හිමිකම් භුක්ති විඳීමට වන අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳ විශේෂ වාර්තාකරුගේ වාර්තාව	87
7. ස්වෛරී ප්‍රකාශය සහ පරිසරය හා සංවර්ධනය පිළිබඳ රියෝ ප්‍රකාශය ආශ්‍රිත අන්තර්ජාතික පාරිසරික මූලධර්ම	92
8. මුහුණු ආවරණ බැහැර කිරීම සම්බන්ධ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධාන මාර්ගෝපදේශනයන්	96
9. එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහන	100
10. Stockholm 50 + සමුළුව	103
නිගමන සහ යෝජනා	104